

Motion till riksdagen 2019/20:3041

av **Serkan Köse (S)**

Företagens ansvar gällande mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagens ansvar gällande mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska statliga och privata företag har goda möjligheter att bidra till fattigdomsminskning genom hållbar handel, men för att denna potential ska förverkligas krävs att företagens verksamhet inte bidrar till kränkningar av mänskliga rättigheter. Granskningar och rapporter visar dock tyvärr återkommande att svenska företag i flera fall saknar godtagbara processer för att ta ansvar för att mänskliga rättigheter respekteras i företagens leverantörsled.

Det handlar inte sällan om att arbetstagares grundläggande rättigheter åsidosätts. Exempel från de senaste åren har rört sig om reseföretag som inte hanterar frågan om tvångsarbete på anlitade hotell, skokedjor som inte kontrollerar användningen av giftiga kemikalier i lädertillverkningen och klädföretag vars inköpsmönster bidrar till att hålla lönerna under levnadslönsnivå i produktionen i låglöneländer. Att detta kan fortgå beror på avsaknaden av skarp lagstiftning. Lagstiftare har istället hoppats på ett förbättrat beteende hos företagen genom frivilliga riktlinjer samt företagens egen vilja och förmåga att prioritera mänskliga rättigheter. Flera institutioner ser att frivillighet inte är tillräckligt, däribland FN.

Enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter har stater en skyldighet att skydda mot kränkningar av mänskliga rättigheter utförda av företag. FN-principerna innehåller förslag på hur företag bör fullgöra sitt ansvar och hantera risker för att kränka människors rättigheter.

Än så länge har dock ingen svensk regering antagit eller utrett en bindande lagstiftning som säkerställer att företag tar ansvar för mänskliga rättigheter. Här har

andra länder gått längre. Storbritannien antog Modern Slavery Act 2016 som ett rapporteringskrav medan Frankrikes lagstiftning ställer mer långtgående krav.

I början på 2018 presenterade Statskontoret den av regeringen beställda utredningen om Sveriges efterlevnad av FN:s vägledande principer. Statskontoret kom då med rekommendationen att regeringen ska utreda möjligheterna att ställa lagkrav på att svenska företag ska genomföra Human Rights Due Diligence (HRDD).

I juni 2011 antog FN:s råd för mänskliga rättigheter vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter: UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Enligt FN:s Global Compact förväntas företag respektera mänskliga rättigheter. Detta ansvar har preciserats i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Det är stater som är skyldiga att säkerställa att alla individer får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Samtidigt har företag ett stort ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna och följa FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Serkan Köse (S)